

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP.....	3
II. POLINEZJA FRANCUSKA – INFORMACJE PODSTAWOWE.....	4
2.1. Wprowadzenie.....	4
2.1.1 Polinezja w skrócie.....	4
2.1.2 Położenie geograficzne i podział	4
2.1.3 Demografia.....	7
2.1.4 Gospodarka.....	8
2.1.5 Ustrój polityczny.....	8
2.1.6 Rys historyczny.....	9
2.2 Warunki rozwoju turystyki.....	10
2.2.1 Warunki naturalne rozwoju turystyki.....	10
2.2.2 Regiony koncentracji ruchu turystycznego.....	13
2.2.3 Komunikacja i transport.....	15
III RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ.....	16
3.1 Wprowadzenie.....	16
3.2 Ruch przyjazdowy do Polinezji Francuskiej	17
3.3 Typologia turystów.....	21
3.4 Wydatki turystów.....	23
3.4.1 Wydatki turystów według ich miejsca zamieszkania.....	23
3.4.2 Wydatki turystów według kategorii i motywu podróży.....	25
3.5 Baza hotelowa.....	27
3.6 Podaż usług turystycznych.....	28
IV RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ.....	30
4.1 Ruch wyjazdowy z Polinezji Francuskiej.....	30
4.2 Typologia wyjeżdżających.....	31
4.3 Wydatki wyjeżdżających.....	33
V ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO POLINEZJI FRANCUSKIEJ DLA POLSKI	36
VI ZAKOŃCZENIE.....	37
Bibliografia.....	38
Spis rysunków.....	39
Spis tabel.....	39
Spis wykresów.....	39
Załączniki.....	40

I. Wstęp

Sektor turystyczny Polinezji Francuskiej stanowi najważniejszy dział gospodarki tego kraju. Przychody, jakie generuje turystyka pozwalają na utrzymanie autonomii przynajmniej na polu ekonomicznym. Celem niniejszej pracy jest zaprezentowanie ogólnej analizy rynku turystycznego Polinezji Francuskiej oraz wskazanie jej mocnych i słabych stron jako destynacji turystycznej.

Autor zdecydował się na napisanie tego typu pracy właśnie o Polinezji Francuskiej, gdyż chciał ją przybliżyć szerszej publiczności. Jest to kraj mało znany w Polsce i w społecznej świadomości utożsamiany tylko z „rajskimi” wyspami. Poprzez propagację wiedzy na jej temat pragnie również zachęcić do jej odwiedzenia i skonfrontowania poglądów z rzeczywistością.

Praca dzieli się cztery główne rozdziały. Rozdział pierwszy poświęcony jest opisowi Polinezji Francuskiej oraz przedstawieniu warunków rozwoju turystyki. W rozdziale drugim autor zajmuje się rynkiem recepcji turystycznej. Następny rozdział traktuje o emisji turystycznej Polinezji Francuskiej. W czwartym, ostatnim rozdziale jest mowa o znaczeniu rynku Polinezji Francuskiej dla Polski.

Autor posługiwał się danymi pochodzącymi z różnych źródeł. Zważywszy na fakt, iż w polskiej literaturze przedmiotu Polinezja Francuska jest słabo opisana, musiał on sięgać do literatury zagranicznej (głównie francuskojęzycznej). Bardzo pomocnym okazał się Internet, dzięki któremu mógł on skorzystać z zasobów polinezyjskiego urzędu statystycznego (*Institut de la Statistique de la Polynésie Française*).

W końcu autor pragnie wyrazić podziękowanie Pani Vainamu BERNARDINO, pracownikowi naukowemu w Departamencie Turystyki ISPF, która pomogła mu w uzyskaniu trudnodostępnych danych.

ROZDZIAŁ II: Polinezja Francuska – informacje podstawowe

2. 1. WPROWADZENIE

2. 1. 1. Polinezja w skrócie¹

Oficjalna nazwa:	Terytorium zamorskie Polinezji Francuskiej (<i>Territoire d'outre-mer de la Polynésie française</i>)
Status polityczny:	terytorium zamorskie Republiki Francji
Stolica:	Papeete na wyspie Tahiti
Obszar lądu:	3,5 tys. km ²
Ludność:	287 000 (2007 r.)
Gęstość zaludnienia:	74 osób/ km ²
Podział administracyjny:	5 okręgów
Język oficjalny:	francuski, polinezyjski (tahitański i tuamotu)
Jednostka monetarna:	1 frank CFP = 100 centymów (1000 franków = 8,38€)
PNB per capita:	18 000 USD (2004 r.)
Domena internetowa:	.pf
Numer kierunkowy:	+ 689
Czas lokalny:	GMT - 10

2.1.2. Położenie geograficzne i podział

Polinezja francuska zajmuje obszar morski na południowym Pacyfiku znajdujący się pomiędzy 7° a 28° szerokości geograficznej południowej oraz 134° a 155° długości geograficznej zachodniej.

Wyspa Tahiti - centrum ekonomiczne i administracyjne Polinezji francuskiej - jest oddalona o 18 000 km od Paryża, 8 800 km od Tokio, 6 600 km od Los Angeles i 6 000 km od Sydney. Znajduje się ona w strefie czasowej o różnicy – 10h w stosunku do południka 0°, czyli przesunięcie czasowe między Tahiti a Warszawą wynosi 11h w zimie i 12h w lecie.

¹ www.polynesie-paris.com

Wyspy Polinezji Francuskiej (łącznie 118) skupione są w pięciu archipelagach położonych na obszarze około 5 mln km² Oceanu Spokojnego, zaś powierzchnia samych tylko wysp przekracza nieco 3,5 tys. km².

Rys. 1 Polinezja Francuska

Źródło: www.capcomespace.net

Do wysp Polinezji francuskiej zaliczamy:

- **WYSPY TOWARZYSTWA** (*l'archipel de la Société*)

Leżą w północno-zachodniej części Polinezji Francuskiej. Dzielą się na dwie grupy, tj. **Wyspy na Wietrze** (*Iles du Vent*), o łącznej powierzchni 1190 km² (Tahiti, Moorea, Tetiaroa, Mehetia, Maiao) i **Wyspy pod Wiatrem** (*Iles sous le Vent*), o łącznej powierzchni 456 km² (Raiatea, Tahaa, Huahine, Bora Bora, Maupiti, Motu Iti). Jest to grupa wysp największych, najgęściej zaludnionych w całej Polinezji francuskiej o bardzo malowniczym krajobrazie. Są to typowe wyspy wulkaniczne, otoczone pierścieniem rafy koralowej. Nazwał je James Cook w 1773 r. Wyspami Towarzystwa dlatego, że są położone w niedużych od siebie odległościach, niejako sobie towarzyszą. Twierdzi się także, że nazwa może być związana z Królewskim Towarzystwem Geograficznym. Klimat wysp jest zwrotnikowy, morski o średniej tem-

peraturze sierpnia 20°C, stycznia 26°C i opadach od 1500 mm do 2500 mm, zdecydowanie wyższych po stronie nawietrznej. Wyspy te są najczęściej odwiedzane przez turystów.

- **ARCHIPELAG TUAMOTU** (*l'archipel des Tuamotu*)

Ten potrójny łańcuch wysp leży w środkowej części Polinezji i składa się z 76 atoli różnych rozmiarów, zajmujących łączną powierzchnią 888 km² i rozciągających się na przestrzeni 1500 km. Największe z nich mają średnicę ponad 100 km, np. największy Rangiroa ma 180 km, inne (Fakarava czy Makemo) są niewiele mniejsze. Najmniejsze zaś mają średnicę rzędu 23 km. Atole wyniesione są ponad powierzchnię oceanu na zaledwie kilka metrów, maksymalnie 9 m. Wyjątek stanowi podniesiony atol Makatea (stąd wywodzi się nazwa tego rodzaju wysp *makatea*). Jest to wyspa długości 9 km i szerokości 4 km, o płaskim grzbiecie, wyniesionym średnio do wysokości 65 m n.p.m., maksymalnie zaś do 125 m. W jej partii środkowej znajduje się obniżenie, które było kiedyś dnem laguny. Wyspa ma wysokie, klifowe wybrzeże, u podstawy którego występuje wąski pas rafy przybrzeżnej. Słynie z wydobywania fosforytów (ok. 120 tys. ton rocznie). Na Tuamotu panuje klimat zwrotnikowy gorący, z opadami 1500-2500 mm w skali roku. Zdarzają się często huragany. Prawie 40 atoli jest niezamieszkałych, na 18 mieszka poniżej 100 osób, na 15 od 100 do 200 osób i na 10 od 200 do 500 osób. Najważniejszym zajęciem mieszkańców jest pozyskiwanie kopry z orzechów kokosowych, uprawa drzewa chlebowego, bananów, papai. Ważną rolę odgrywają także połowy ryb, rekinów, ośmiornic, żółwi oraz zbieranie muszli.

- **MARKIZY** (*l'archipel des Marquises*)

Wyspy te leżą 1250 km na północny wschód od Tahiti i rozciągają się na przestrzeni 700 km, z północnego zachodu na południowy wschód. Zajmują łącznie powierzchnię 1214 km². Te szmaragdowozielone wyspy leżą najdalej na północ, czyli najbliżej równika, z całej Polinezji Francuskiej. Zwane przez Markizyjczyków *Te Henua*, czyli „ziemia ludzi”, dzielą się na dwie grupy: **Wyspy na Wietrze** (Hiva Oa, Fatu Hiva, Fatu Huku, Tahuata, Motane) i **Wyspy pod Wiatrem** (Nuku Hiva, Ua Pou, Ua Huka, Eiao, Hatutu). Zostały zasiedlone, jako pierwsze z Polinezji Francuskiej, przez żeglarzy, którzy przybyli z Samoa lub Tonga. Są młodymi geologicznie wyspami wulkanicznymi o gorącym i wilgotnym klimacie, ze średnią temperaturą 28°C. W krajobrazie dominują wysokie, postrzępione granie, wznoszące się maksymalnie na Nuku Hiva do wysokości 1250 m n.p.m. Opady wynoszą od 1000 do 2500 mm, w ciągu roku zdarzają się jednak długie okresy bezdeszczowe. Bujne lasy tropikalne porastają stoki zwrócone w stronę wiatrów (pasaty wieją z płd.-wsch.), zaś stoki przeciwne porasta roślin-

ność trawiasta (sawanna) z krzewami. Wyspy zamieszkuje około 8 tys. osób (kiedy odwiedzał je J.Cook, zamieszkiwało je 50 tys. osób). Mieszkańcy zajmują się m.in. uprawą pomarańczy i drzewa chlebowego. Znani są z wyjątkowych zdolności artystycznych.

- WYSPY GAMBIERA (*l'archipel des Gambier*)

Leżą około 1600 km na południowy wschód od Tahiti i zajmują łączną powierzchnię 30 km². Stanowią przedłużenie, leżącego na północny wschód od nich, archipelagu Tuamotu. Są to cztery wyspy pochodzenia wulkanicznego, otoczone półatolem oraz kilka małych atoli. Największą wyspą jest Mangarewa, której najwyższy wzniesiony szczyt sięga 441 m n.p.m. Jedynie ona jest zasiedlona przez około 500 osób. Ze względu na bliskie sąsiedztwo atolu Mururoa, gdzie przeprowadzane były próby nuklearne, przed przybyciem na wyspę trzeba uzyskać zgodę władz administracyjnych.

- WYSPY AUSTRALSKIE (*l'archipel des Australes*)

Zwane także Tubuai, leżą około 600 km na południe od Tahiti, w pobliżu Zwrotnika Koziorożca. Łączna powierzchnia pięciu wysp wulkanicznych (Tubuai, Rimatura, Rurutu, Raiavavae, Rapa) oraz dwóch atoli (Huli, Bass) wynosi 123 km². Wyspy pochodzenia wulkanicznego nie są wysokie, osiągają maksymalnie 100-200 m n.p.m. Wyjątek stanowi wyspa Rapa, której najwyższy wyniesiony szczyt sięga 1460 m n.p.m. Klimat wysp jest podzwrotnikowy, szata roślinna uboga, palmy kokosowe rzadko już spotykane. Uprawia się tu kawę. Łącznie na wyspach mieszka 3500 osób.

2.1.3. Demografia¹

Polinezję Francuską zamieszkuje obecnie około 287 tys. osób. Największą grupę stanowią Polinezyjczycy (78%), dalej ludność pochodzenia chińskiego (12%) oraz europejskiego, głównie francuskiego (13%). Najwięcej z nich mieszka na Tahiti (ok.150 tys.), na innych Wyspach Towarzystwa żyje po kilka tysięcy osób, zaś na wyspach odległych od Tahiti, także na atolach, od kilkuset do kilkudziesięciu osób. Wysoki wskaźnik rocznego przyrostu ludności (1,39%) powoduje, że co 25 lat następuje podwojenie liczby ludności. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 68 osób/km². Wskaźnik urbanizacji sięga 52%. Głównym miastem jest stolica Papeete. Inne ważniejsze ośrodki miejskie to Mataiea, Pajara, Mahina, Teahupoo. Przeciętna długość życia wynosi 76 lat. Mieszkańcy Polinezji Francuskiej to społeczeństwo ludzi mło-

¹ www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/goes/fp.html

dych. Grupę wiekową 0-14 lat stanowi 24,3% ogółu ludności, 15-64 lat – 68,9%, powyżej 65 lat – 6,8%.

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców Polinezji Francuskiej (w 2007 roku).

Wiek	Udział procentowy	Kobiety	Mężczyźni
< 14	24,3%	34 097	35 631
15 – 64	68,9%	95 317	102 537
> 64	6,8%	9 629	9 821

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pf

Stopień analfabetyzmu jest niski i wynosi 5 %. Językiem urzędowym jest francuski, którym biegle posługuje się 61% ludności, 31% posługuje się tahitańskim, zaś pozostali mówią językami poszczególnych archipelagów, tj. markizjańskim, tuamotańskim itp. Wśród wyznawców religii najwięcej jest protestantów (54%), następnie katolików (34%), mormonów (5%), natomiast pozostali stanowią 7%.

2.1.4. Gospodarka

Głównym źródłem dochodów Polinezji są wciąż dotacje z Francji (w 2000 r. stanowiły 45 proc. PKB), rośnie jednak znaczenie turystyki. Jest ona głównym źródłem dewiz i największym sektorem gospodarki kraju. Mimo olbrzymiego potencjału jej rozwój hamowany jest jednak przez wysokie ceny towarów i usług. Szybko rozwija się rybołówstwo. Część mieszkańców

Rys. 2 Banknot 500 frankowy CFP

Źródło: www.ioem.fr

zajmuje się rolnictwem. Uprawia się m.in. kawę, palmę kokosową, trzcinę cukrową, wanilię, owoce cytrusowe. Na wyspie Makatea (archipelag Tuamotu) eksploatowane są fosforyty. Eksportuje się fosforyty, koprę, wanilię, masę perłową, czarne perły, ryby, mięso rekinie, *tre-pangi*. Na wyspy przywozi się artykuły przemysłowe, konsumpcyjne, żywność, paliwa, środki transportu i wyroby włókiennicze.

2.1.5. Ustrój polityczny

Polinezja Francuska stanowi od 1958 roku terytorium zamorskie Francji, a od 1977 roku posiada autonomię wewnętrzną. Na czele władz stoi Wysoki Komisarz mianowany przez rząd francuski. Do jego kompetencji należą sprawy polityki zagranicznej, obrony i porządku publicznego. Władzę ustawodawczą w zakresie spraw lokalnych sprawuje Zgromadzenie Terytorialne, Wybierane na okres 5-letni w wyborach powszechnych, zaś wykonawczą Rada Ministrów. W Parlamencie Francuskim Polinezję reprezentuje 2 deputowanych.

2.1.6. Rys historyczny

Około 5-3 tys. lat temu żeglarze mogli docierać do położonych najdalej na zachodzie wysp Polinezji. „Wikingowie Pacyfiku”, jak się ich dzisiaj często określa, wybierali się w trwające wiele tygodni podróże morskie. Po dotarciu do jakiejś wyspy i stwierdzeniu, że nadaje się ona do osiedlenia, zostawiali tam na stałe. Tak stopniowo ku wschodowi zasiedlane były kolejne wyspy Polinezji, w tym także Polinezji Francuskiej.

Rys. 3 Flaga Polinezji Francuskiej
Źródło: www.wikipedia.pl

Badania archeologiczne wskazują, że zasiedlenie Tahiti i Wysp Towarzystwa nastąpiło około 2 tys. lat temu. Migracja następowała wówczas z położonych na zachód wysp Samoa i Tonga, skąd przez Markizy żeglarze na łodziach o podwójnym kadłubie docierali do Tahiti. Zasiedlano przede wszystkim wyspy „wysokie”, stwarzające zdecydowanie lepsze warunki dla egzystencji, o bardziej urodzajnej glebie, bogatszej szacie roślinnej. Wyspy „niskie” były pod każdym względem uboższe. Stwierdzono, że w pierwszych wędrówkach brali udział ludzie z niższych warstw społecznych, dopiero ich śladami podążyli przedstawiciele warstw wyżej sytuowanych. Najważniejszymi obiektami przed europejskiej kultury wysp Polinezji Francuskiej są fragmenty świątyń w postaci kamiennych ścian, ustawionych w formie prostokąta, otaczających miejsce kultowe, zwane tutaj *marae*.

Pierwszym Europejczykiem, który postawił stopę na Tahiti w 1767 roku był angielski żeglarz **Samuel Willis**, dowódca statku „Dolphin”. Europejscy żeglarze penetrowali już wcześniej południową część Pacyfiku. Przynajmniej dwudziestu spośród nich mogło natrafić na którąś z wysp dzisiejszej Polinezji Francuskiej. Z powodu trudności nawigacyjnych powrót na taką wyspę był jednak najczęściej niemożliwy.

W rok później, w 1768 roku przybył na Tahiti Francuz **Louis Bougainville**. Okazał się bardzo dobrym obserwatorem i dobrze wykorzystał swój pobyt dla poznania różnych aspek-

tów życia Tahitańczyków, panujących zwyczajów i języka. **James Cook** zawitał do tutejszej zatoki aż trzy razy w latach 1769, 1773 oraz 1777.

W 1788 roku zaś odwiedził wyspę kapitan **William Blight**. Słynny bunt na „Bounty” miał miejsce właśnie na statku przez niego dowodzonym. Przyjmuje się, że ta wizyta zakończyła okres eksploracji, a rozpoczęła okres eksploatacji tych wysp.

Na początku XIX wieku zamożna rodzina Pomare, zamieszkała na Tahiti od 1797 roku, odsunęła od władzy rodzinę Teva de Papara z pomocą misjonarzy z „London Missionary Society”. Długie panowanie królowej **Pomare IV Vahine** (1827 – 1877) było naznaczone przez rywalizację religijną pomiędzy protestantami i katolikami, co w rzeczywistości odpowiadało walce pomiędzy Anglią i Francją o posiadanie wysp Polinezji. W 1842 roku, królowa i wodzowie Tahiti uzyskali protekcję francuską nad wyspami, a 29 czerwca 1880 roku król Pomare V rzekł się niepodległości wszystkich wysp podległych koronie Tahiti na rzecz Francji.

Polinezyjczycy uczestniczyli w Pierwszej Wojnie Światowej wchodząc w skład pierwszego batalionu Pacyfiku. W trakcie Drugiej Wojny Światowej wyspa Bora Bora służyła armii amerykańskiej za bazę lotniczą i morską.

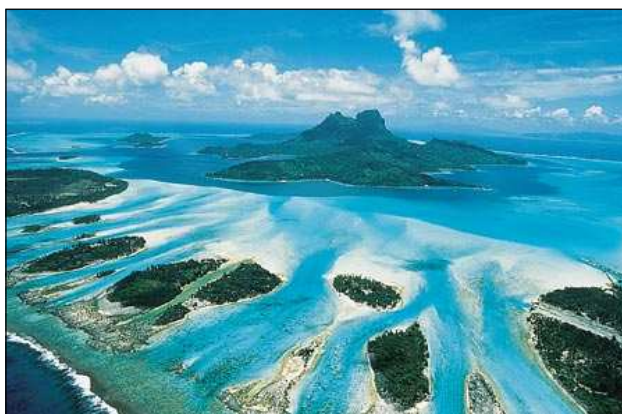
2.2. WARUNKI ROZWOJU TURYSTYKI

2.2.1. Warunki naturalne rozwoju turystyki

2.2.1.1. Ukształtowanie powierzchni

Ze względu na zewnętrzny wygląd wysp wyróżnić można dwa ich typy: „wyspy wysokie” i „wyspy niskie”.

Wyspy wysokie – wyniesione do wysokości kilkuset metrów n.p.m., w wypadku Tahiti maksymalnie do wysokości 2241 m n.p.m. – są wyspami pochodzenia wulkanicznego. To dawne stożki wygasłych już dzisiaj wulkanów, które wyłoniły się ponad powierzchnię oceanu w wyniku kolejnych erupcji lawy, w obszarach tzw. „gorących plam”. Ich wiek ocenia się na 7 mln lat. Charakteryzują się bardzo malowniczą, urozmaiconą rzeźbą, będącą skutkiem oddziaływania czynników zewnętrznych, głównie erozji wód zarówno rzecznych, jak i opadowych, denudacji i wietrzenia. Intensyw-

Rys. 4 Bora Bora – typ wyspy wysokiej

Źródło: www.wikipedia.pl

nemu oddziaływaniu tych procesów sprzyjają skały pochodzenia wulkanicznego. Wyspy otoczone są pasem rafy koralowej przybrzeżnej szerokości do kilkuset metrów, gdzie głębokości nie przekraczają kilkudziesięciu metrów. Często w pobliżu brzegu wyspy rafa koralowa jest już martwa. Wybrzeża są płaskie, z plażami zbudowanymi z odruchów koralowych – „białe plaże” lub rozdrobnionych utworów wulkanicznych – „czarne plaże”. Niekiedy odcinki wybrzeży mają charakter skalistych klifów, czasem porośnięte są roślinnością mangrowiową lub budują je większych rozmiarów otoczaki. Od strefy brzegowej w stronę wnętrza wyspy rozpościera się wąski na kilkaset metrów wąski teren, będący najczęściej powierzchnią dawnej rafy, pokryty warstwą urodzajnej gleby. Z całej powierzchni wyspy tylko ten obszar nadaje się do prowadzenia działalności gospodarczej. Tutaj buduje się osiedla, zakłada plantacje owoców i warzyw, buduje drogi, lotniska itp. Dalej w głąb wyspy wysokości głęboko rosną, grzbiety dosyć stromymi, skalnymi ścianami porośniętymi bujną, tropikalną roślinnością opadają ku rozcinającym je dolinom. Doliny te czasem wcinają się głęboko w głąb wyspy, mają płaskie dno i zamykają je amfiteatralnie strome ściany. Niekiedy z tych ścian spadają z łoskotem wody wodospadów. Partię centralną wyspy stanowią ostre szczyty, iglice skalne, najbardziej odporne na niszczenie partie starych kraterów wulkanicznych. Te bardzo trudno dostępne tereny pokryte są gęszczem tropikalnego lasu, spowite mgłą lub kłębamii chmur. Niektóre wyspy, w stosunku do ich pierwotnej wysokości są już znacznie obniżone. Zmniejsza się także ich powierzchnia, powoli pogrążają się w oceanie. Otacza je coraz szerszy pierścień laguny, zamknięty ciągiem piaszczystych wysepek, zwanych **motu**, spoczywających na rafie i porośniętych gajem palmowym.

Wyspy niskie – to typowe atole, czyli wyspy pochodzenia koralowego, będące kolejnym etapem pogrążania się w oceanie wysp wulkanicznych. Narastająca wokół nich rafa koralowa

Rys. 5 Atol Ahe

Źródło: www.tahitipresse.pf

tworzy pierścień o mniej lub bardziej regularnym kształcie, wyniesiony do kilku metrów ponad powierzchnię oceanu, zbudowany z rozdrobnionych szczątków koralowców i szkieletów organizmów zamieszkujących rafę. Wyspa może ulegać stopniowemu zanurzaniu się wskutek niszczenia jej podstawy lub zapadaniu się płyty oceanicznej pod inną płytę lub blok kontynentu. Wewnątrz pierścienia znajduje

się laguna głębokości kilkunastu metrów, którą

może łączyć z otwartym oceanem jeden lub kilka wąskich przesmyków wodnych. Część atoli ma laguny pozbawione kontaktu z oceanem. Atole porastają palmy kokosowe i roślinność mangrowiowa. Woda w lagunie jest spokojna, ciepła, mieni się barwami błękitu i zieleni (w zależności od głębokości poszczególnych miejsc). Na zewnątrz atolu rafa koralowa żyje, stale narasta w stronę oceanu, życie biologiczne jest tam bujne, występuje wiele gatunków ryb, płaszczek, rekinów. Czasem nawet całe atole podlegają procesowi podnoszenia, nawet powyżej 100 m n.p.m. Zanika wówczas laguna, pozostaje w jej miejscu zagłębienie w środku wyspy. Taką wyspę nazywa się **makatea**. Nazwa pochodzi od klasycznego przykładu tego typu, jakim jest wyspa o takiej samej nazwie, występująca w archipelagu Tuamotu.

2.2.1.2. Klimat

Wyspy Polinezji Francuskiej leżą między Zwrotnikiem Koziorożca a równikiem i w związku z tym na wyspach położonych w części południowej panuje klimat subtropikalny, zaś w części północnej typowy równikowy. Temperatury średnie miesięczne utrzymują się przez cały rok na poziomie 29-30°C. Minimalne oscylują między 20-22°C, zaś maksymalne nie przekraczają 35°C. W ciągu roku wyróżniają się dwa sezony, tj. okres letni, gorący i wilgotny, trwający od listopada do kwietnia, charakteryzujący się zwiększoną ilością opadów, przekraczającą 250 mm miesięcznie oraz okres zimowy, nieco chłodniejszy i suchy, trwający od maja do października, o opadach nieprzekraczających 100 mm. „Wyspy wysokie” mają klimat bardziej wilgotny aniżeli „wyspy niskie”. Istotną rolę w kształtowaniu warunków pogodowych na wyspach odgrywają wiatry wiejące z południowego wschodu na północny zachód. Najsilniejsze opady przypadają na godziny popołudniowe. Zdarza się czasem kilka kolejnych dni z opadami ciągłego deszczu.

Obszar wysp Polinezji Francuskiej znajduje się w skrajnie południowo-wschodniej części strefy występowania silnych cyklonów pacyficznych. Raz na kilka, nawet kilkanaście lat zdarzają się cyklony o dużej sile, powodujące zniszczenia i poważne straty materialne. Pogoda, szczególnie w okresie zimowym, jest przyjemna, sprzyjająca wypoczynkowi przebywającym tam turystom. Deszcze nie są uciążliwe, odświeżają tylko rozgrzane powietrze.

2.2.1.3. Szata roślinna

Bogactwo szaty roślinnej i liczba gatunków zwierząt występujących na wyspach położonych na Pacyfiku uzależnione są przede wszystkim od odległości od najbliższej położonej wyspy lub kontynentu. Roślinność wysp Polinezji jest wynikiem stopniowego przemieszczania

się z obszaru Azji Południowo-Wschodniej, skąd przez archipelagi złożone z dużych wysp i dalej małe wyspy zachodniego Pacyfiku zawędrowały na wyspy Polinezji Francuskiej.

2.2.2. Regiony koncentracji ruchu turystycznego

2.2.2.1. Tahiti

Głównym rejonem koncentracji ruchu turystycznego jest wyspa Tahiti – największa i skupiająca 2/3 ludności Polinezji Francuskiej. Składa się ona z dwóch części: **Tahiti Nui** (Tahiti Wielka) – północno-zachodnia oraz **Tahiti Iti** (Tahiti Mała) – południowo-wschodnia. Są to dwa stożki czynnych niegdyś wulkanów połączonych wąskim pasem lądu (Taravo) o szerokości 2,5 km. Najwyższy szczyt Polinezji Francuskiej – **Mt. Orohena** (2241 m n.p.m.) – położony jest na Tahiti Wielkiej, najwyższe wznie-

Rys. 6 Tahiti

Źródło: www.tahitimoon.com

sienie drugiej części wyspy osiąga wysokość 1332 m n.p.m. (Mt. Rooniu). Na Tahiti Wielkiej, na wysokości 470 m n.p.m. znajduje się jedyne jezioro Vaihira (dawny krater wulkaniczny). Do atrakcji turystycznych należą także: „Dmuchające dziury – **Arahoho**”: jest to fontanna wody morskiej tryskająca z wydrążonych w bazaltowych skałach otworów. W północnej części Tahiti znajdują się malownicze wodospady **Faarumai**. Największy z nich dochodzi do wysokości 50 m. Większość turystów odwiedza stolicę – **Papeete** (tzn. „woda z koszyka”), która jest największym portem na Południowym Pacyfiku. Inne atrakcje turystyczne Tahiti to: ogród botaniczny, muzeum Paula Gauguina, grobowiec króla Pomare, zatoka Matavi.

2.2.2.2. Bora Bora

Wyspa Bora Bora („Pierworodna”) o powierzchni 32 km² położona jest 265 km na północny zachód od Tahiti. Jest klasycznym przykładem wyspy wulkanicznej, „pogrążającej” się stopniowo w wodach oceanu. Stanowi pozostałość po wulkanicznym stożku o urozmaiconej

Rys. 7 Bora Bora

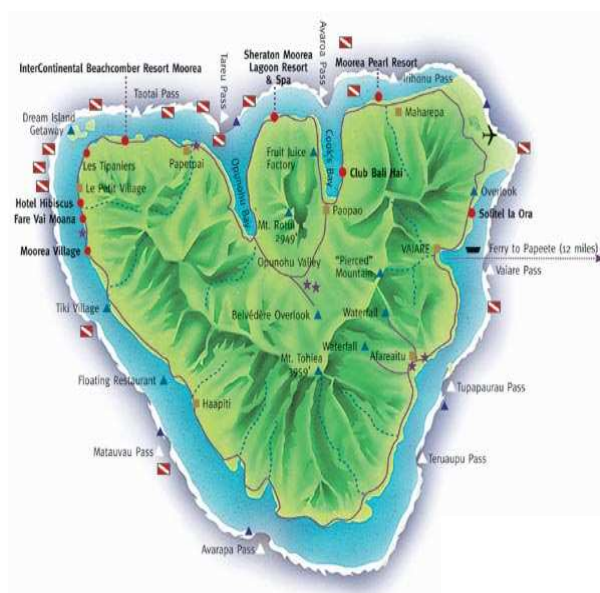
Źródło: www.tahitimoons.com

linii brzegowej, z kilkoma większymi zatokami, wyniesioną dzisiaj maksymalnie do wysokości 727 m n.p.m. (**Mt. Otemanu**). Najwyższe partie wyspy tworzą ostre granie niedostępne ze względu na strome ściany. Całą wyspę porasta bujna roślinność tropikalna. Wąski pas wybrzeża, szerokości nie więcej niż 200 m, wykorzystano na plantacje palm koksowych, budowę osiedli i hoteli. Do atrakcji turystycznych wyspy należą stare świątynie w kształcie prostokąta o nazwie „marae”. Najslynniejsze jest **Ma-**

rae Fare Opu z wyrzeźbionymi w kamieniu żółwiami. Natomiast przy świątyni Marotetini znajduje się XIX-wieczny grobowiec rodziny królewskiej, panującej niegdyś na Bora Bora.

2.2.2.3. Moorea

Bardzo często odwiedzaną przez turystów jest wyspa Moorea, położona o 17 km na zachód od Tahiti. Jest ona również wyspą wulkaniczną otoczoną pierścieniem rafy koralowej. W północnej części wyspy znajdują się dwie, bardzo malownicze zatoki: Cooka i Opunuhu. W centralnej części znajduje się punkt obserwacyjny **Belvedere**, z którego rozciąga się przepiękny widok na całą wyspę. Na wybrzeżach powstały liczne luksusowe hotele, niektóre w stylu chat tubylczych.

Rys. 8 Moorea

Źródło: www.tahitimoons.com

2.2.3. Komunikacja i transport

Do Polinezji Francuskiej łatwiej jest dolecieć z Europy niż z sąsiednich państw Oceanii. Połączenia lotnicze z Polinezją utrzymują m.in. linie **Quantas**, **Air New Zealand**, **Air France**, **Aircalin** (połączenia do Nowej Kaledonii i Australii), **Lan Chile** (łączy Polinezję z Ameryką Południową) i **Hawaiian Air** (lata raz w tygodniu z Hawajów). Cały międzynarodowy ruch lotniczy skupia się w lotnisku Faa'a w stolicy kraju Papeete (w budowie jest drugi port lotniczy na wyspie Nuku Hiva w grupie Markizów). Opłat lotniskowych nie pobiera się. Możliwe jest dopłynięcie statkiem (np. z Fidżi lub Nowej Kaledonii), lub jachtem (np. z Australii, Nowej Zelandii, czy USA).

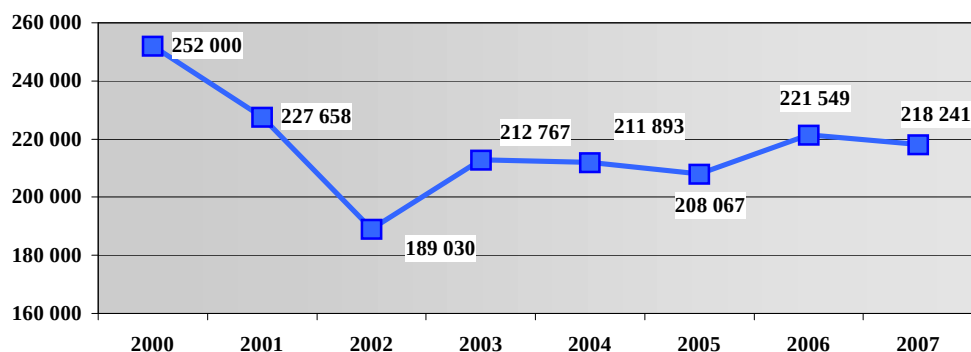
Podróżowanie między poszczególnymi wyspami Polinezji jest możliwe przy pomocy samolotu lub lokalnego transportu morskiego. Liczyć się jednak trzeba z tym, że dostęp do niektórych wysepek (zwłaszcza tych mniejszych i położonych z dala od szlaków żeglownych) może być utrudniony lub wręcz niemożliwy. Rząd francuski dopłaca do lokalnego transportu lotniczego, więc bilety nie są tak drogie jak w innych krajach regionu, mimo to często trzeba sporo wydać, ponieważ odległości między poszczególnymi wyspami Polinezji są dość znaczne. Największe lokalne linie lotnicze to **Air Tahiti** i **Air Moorea**. Wszystkie grupy wysp połączone są też regularną komunikacją promową (między Tahiti a Moorea pływają wielkie, nowoczesne katamarany). Można także wykupić rejs jednym z luksusowych statków wycieczkowych. Na większych wyspach (jak Tahiti) istnieje komunikacja autobusowa.

ROZDZIAŁ III: Rynek recepcji turystycznej

3.1 WPROWADZENIE

Od 2003 roku, pomimo konsekwentnych inwestycji w dziedzinie pojemności turystycznej, turystyka w Polinezji Francuskiej jest w stanie stagnacji.

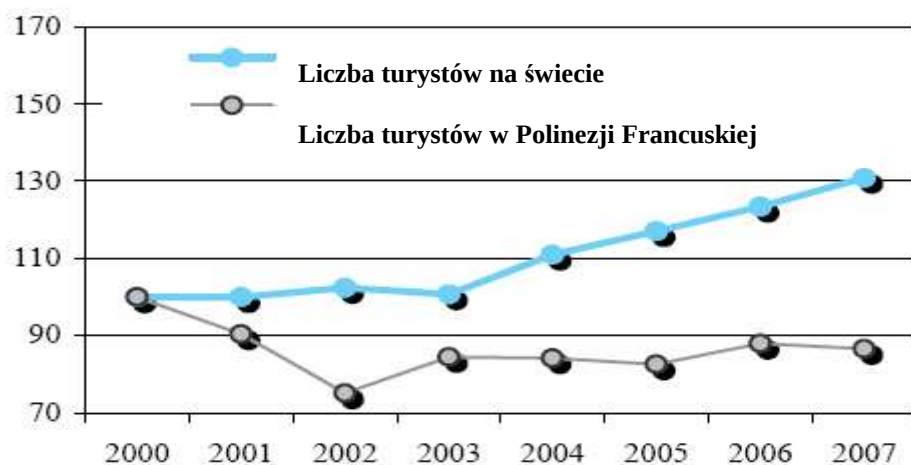
Wykres 1. Liczba turystów międzynarodowych w Polinezji Francuskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.ispf.pf

Ta sytuacja mogłaby nie być alarmującą, gdyby turystyka polinezyjska podążała za ogólną tendencją światową lub regionalną. Jednak nie ma tak miejsca, gdyż liczba turystów na świecie wzrosła w roku 2007 o 6,1% i o 10,3% w regionie Azji – Pacyfiku.¹

Wykres 2. Indeks liczby turystów w Polinezji Francuskiej i na świecie (baza 100 w 2000 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.ispf.pf

¹ Dane: UNWTO

Można wymienić wiele elementów przyczyniających się do takiego wyniku turystyki w Polinezji Francuskiej, m. in.: niewystarczające zróżnicowanie oferty produktu turystycznego połączone z problemem konkurencyjności cenowej Polinezji (zaostrzonym przez deprecjację dolara amerykańskiego). Inne destynacje, takie jak np. Malediwy, są w stanie zaoferować produkty porównywalne, przy czym znacznie tańsze. Dodatkowo turystyka polinezyjska ulega silnym wariacjom koniunkturalnym dolara względem euro, co wpływa zniechęcająco nie tylko na potencjalnych turystów amerykańskich, ale także na klientelę europejską, która zachęcona niską ceną wakacji, wybiera kraje strefy dolara.

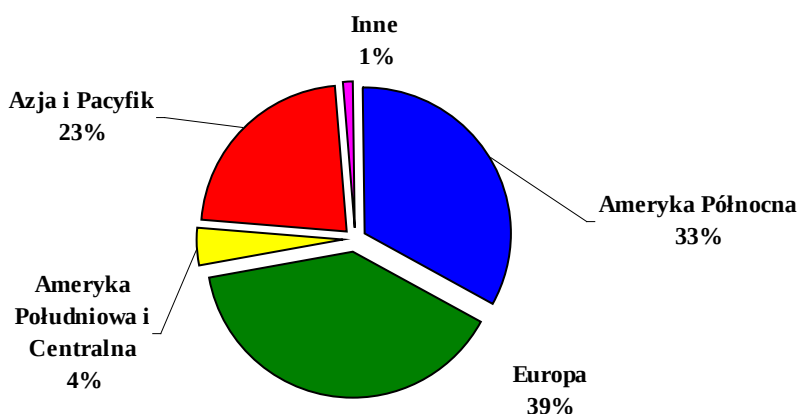
W krótkim okresie, kryzys sektora turystycznego w Polinezji Francuskiej będzie się wzmacniać. Zgodnie z teorią cyklu życia produktu wyjątkowość destynacji polinezyjskiej się wyczerpała w ostatnich latach i spadek liczby przyjazdów może wywołać trudności natury finansowej u większości przedsiębiorców. Na podstawie rezerwacji dokonanych przez touroperatorów specjaliści szacują, że spadek liczby przyjazdów w roku 2009 może wynieść 8%. W celu zrównoważenia tej straty, GIE Tahiti-Tourisme wzmocniła promocję wewnętrzną skierowaną do mieszkańców.

Tymczasem w długim okresie dywersyfikacja zajęć proponowanym turystom (golf, spa, ekoturystyka itp.), poszukiwanie nowych rynków, zintensyfikowana działalność promocyjna oraz rozwój turystyki ślubnej mogą odwrócić negatywny trend turystyki polinezyjskiej (pod warunkiem, że problem konkurencyjności cenowej zostanie rozwiązany).

3.2 RUCH PRZYJAZDOWY DO POLINEZJI FRANCUSKIEJ

Rok 2007 dla turystyki był przeciętny. Przyjazdy turystyczne spadły o 1,5% (218 241 odwiedzających w porównaniu z 221 549 w roku 2006).

Wykres 3. Waga relatywna rynków emisyjnych turystyki polinezyjskiej (2007 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.ispf.pf

W podziale przyjazdów na regiony nic fundamentalnego się nie zmieniło. Zauważa się jednak wzrost o 2 punkty udział rynku europejskiego (europejskiego 37% na 39%), spadek o 2 punkty przyjazdów z rynku północnoamerykańskiego (północnoamerykańskiego 35% na 33%) oraz stabilność rynku Azji – Pacyfiku (23%). Odkąd rząd chiński przyznał Polinezji Francuskiej w marcu 2008 roku status destynacji zatwierdzonej oczekuje się wzrostu udziału rynku azjatyckiego w przyjazdach turystycznych.¹

Tabela 2. Liczba przyjazdów do Polinezji Francuskiej w latach 2001 – 2007 (wg miejsca zamieszkania turystów).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana 2007/2006
Ameryka Północna	100 058	64 681	83 291	79 329	73 880	78 352	72 211	-7,8%
w tym: USA			75 608	71 447	65 773	71 621	64 910	-9,4%
Europa	83 556	75 865	79 864	79 504	81 005	82 073	85 205	3,8%
w tym: Francja metropolitarna	50 466	46 602	48 177	45 069	45 264	42 397	43 161	1,8%
Europa (poza Francją)	33 090	29 263	31 687	34 435	35 741	39 676	42 044	5,9%
w tym: Niemcy	5 448	4 190	4 165	4 412	3 952	4 440	4 426	-0,3%
Włochy	9 351	8 853	9 212	10 278	10 970	13 697	14 385	5,0%
Wielka Brytania	6 496	7 204	7 204	8 050	7 932	7 090	6 233	-12,1%
Szwajcaria	2 770	2 476	2 455	2 451	2 392	2 649	2 497	-5,7%
Azja	20 033	24 783	24 257	25 283	23 862	23 417	25 597	9,3%
w tym: Japonia	19 031	23 632	22 882	23 630	21 739	21 739	23 240	6,9%
Pacyfik Południowy	16 353	17 110	17 940	19 875	21 862	25 043	24 887	-0,6%
w tym: Nowa Kaledonia	3 238	3 225	3 640	3 474	3 607	3 717	3 761	1,2%
Australia	6 420	5 346	7 506	7 687	9 609	11 426	11 746	2,8%
Nowa Zelandia	5 435	5 282	6 106	7 721	7 587	8 537	8 198	-4,0%
Ameryka Południowa i Centralna	6 928	5 483	6 163	6 768	6 187	7 802	8 595	10,2%
Inne państwa	730	1 108	1 252	1 134	1 273	2 025	1 746	-13,8%
Razem	227 658	189 030	212 767	211 893	208 045	221 549	218 241	-1,5%

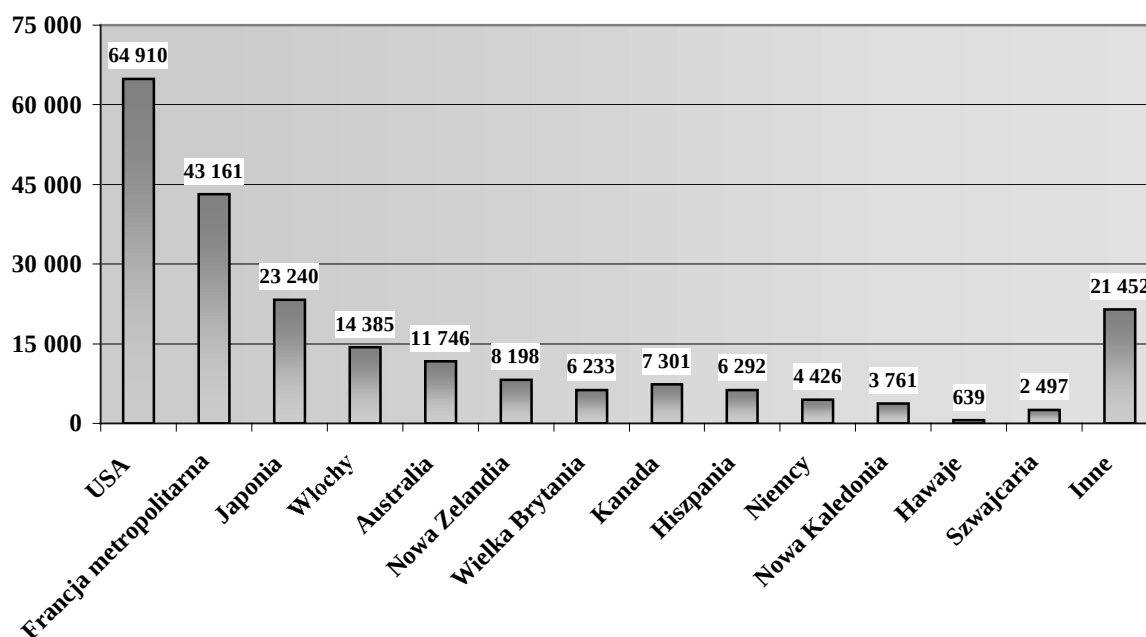
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Ogólny spadek przyjazdów turystycznych należy przypisać wpływowi rynku północnoamerykańskiego. Liczba turystów amerykańskich (stanowiących 30% rynku) zmniejszyła się o 9,4%, czyli prawie o 7 000 mniej w ciągu jednego roku. Jeżeli turystów amerykańskich podzielimy na turystów przybywających do Polinezji na statkach rejsowych i na turystów korzy-

¹ Zatwierdzenie umożliwia obywatelom chińskim łatwiejsze uzyskanie wizy do Polinezji Francuskiej (wydawanej przez władze chińskie). Wstępne szacunki mówią o zwiększeniu przyjazdów o minimum 5 000 Chińczyków w najbliższych latach.

stających z bazy noclegowej na lądzie stałym, to liczba tych pierwszych wzrosła w roku 2007 o 3 000 osób, jednak liczba tych drugich spadła aż o 10 000 osób. Podsumowując, turystyka polinezyjska straciła prawie jedną czwartą swojej klienteli amerykańskiej (nie będącej uczestnikami rejsów morskich) w następstwie spowolnienia gospodarki amerykańskiej i deprecjacji dolara względem euro.

Wykres 4. Główne rynki turystyczne Polinezji Francuskiej (2007 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

W przeciwieństwie do amerykańskiego rynek francuski umocnił się (+ 1,8%) po spadku o 6,3% w roku 2006. Wzrost ten da się wytłumaczyć w trudnościach administracyjnych związanych z procedurą bezpieczeństwa na granicach Stanów Zjednoczonych. Pozostali Europejczycy (19% rynku), a w szczególności Hiszpanie (+ 21%) i Włosi (+ 5%) kontynuują okazywanie zainteresowania destynacją polinezyjską – nastąpił wzrost liczby turystów o 6%.

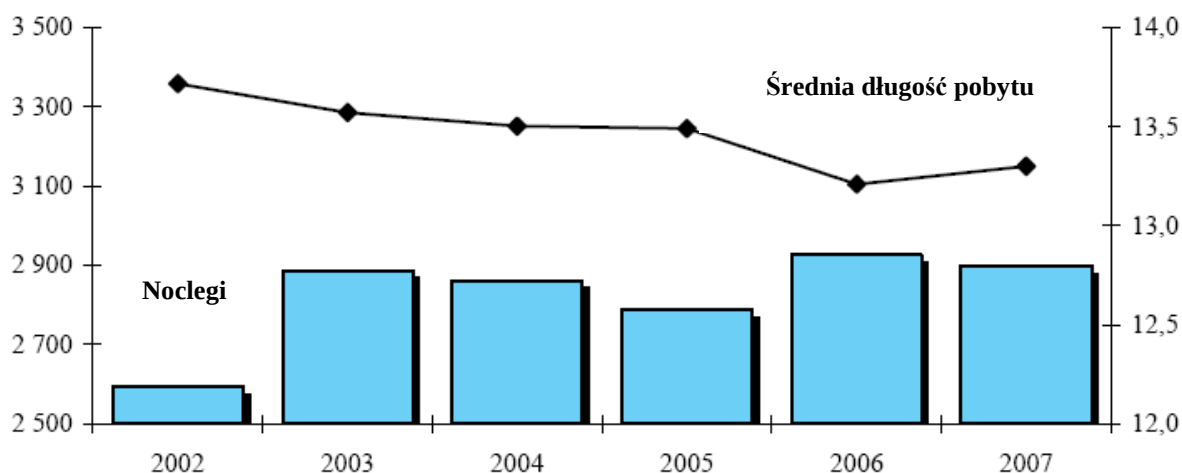
Trzecim rynkiem pod względem wielkości jest rynek japoński. Pomimo spadku wartości jena w stosunku do euro Japończycy dalej przyjeżdżają chętnie do Polinezji Francuskiej. W roku 2007 odnotowano wzrost ich przyjazdów o 6,9%. Strefa pacyficzna natomiast znacząco się skurczyła w dużej mierze na skutek spadku o 78% liczby turystów pochodzących z Hawajów (z 2 873 do 639). Ma to związek z silną podwyższą cen usług turystycznych w Polinezji wyrażonych w dolarach.

Ekspansja chilijskich linii lotniczych Lan Airlines na kontynencie południowoamerykańskim w dalszym ciągu przynosi pozytywne skutki dla Polinezji Francuskiej (z którą za-

pewnia połączenia dwa razy w tygodniu z wylotem z Santiago de Chile). Liczba turystów latynoamerykańskich przekroczyła z 7 800 do 8 595 (+ 10,2%), głównie dzięki rynkowi brazylijskiemu (+ 15,5%) i argentyńskiemu (+ 14,5).

W hotelarstwie, liczba noclegów spadła o 1%, podczas gdy średnia długość pobytu przeszła z 13,2 dni w 2006 roku do 13,3 dni w roku 2007.

Wykres 5. Zmiana liczby noclegów (w tys.) i średniej długości pobytu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

Tabela 3. Wyspy najczęściej odwiedzane przez turystów w 2007 roku.

	218 241	%
Tahiti	199 472	91,4
Moorea	142 729	65,4
Bora-Bora	126 798	58,1
Raiatea	57 615	26,4
Huahine	52 814	24,2
Tahaa	40 811	18,7
Tuamotu Gambier	13 094	6,0
Marquises	11 566	5,3
Maupiti	4 364	2,0
Tetiaroa	1 745	0,8
Australes	1 309	0,6

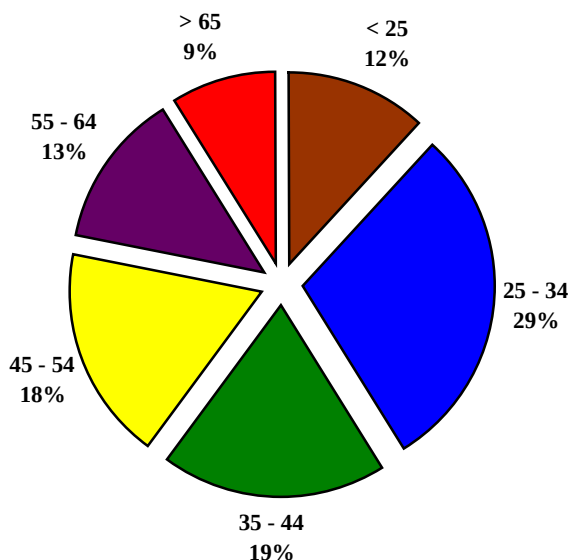
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

3.3 TYPOLOGIA TURYSTÓW

Na podstawie ankiet wypełnionych przez pasażerów lotów międzynarodowych na lotnisku Tahiti-Faa'a można wyodrębnić pewne kategorie turystów polinezyjskich różniące się pod względem wieku, grupy społeczno-zawodowej oraz motywu pobytu w Polinezji Francuskiej.

Stwierdza się, że proporcje między kobietami i mężczyznami są prawie identyczne i to niezależnie od roku badania. Równowaga ta da się wyjaśnić w fakcie, iż Polinezja Francuska jest destynacją, gdzie przyjeżdża się głównie w parach. Jest ona miejscem szczególnie często wybieranym do odbycia podróży poślubnej. Duży udział nowożeńców w klienteli turystycznej wpływa także na wyraźną przewagę osób w wieku 25 – 34 lat, którzy stanowią prawie 30% odwiedzających Polinezję w danym okresie. Osoby w wieku 35 – 44 oraz 45 – 55 lat plasują się na drugiej pozycji praktycznie z równym odsetkiem przyjazdów, odpowiednio 19% i 18%. Na dalszych miejscach znajdują się osoby w wieku 55 – 64 lat (13%), potem młodzi z mniej niż 25 lat (12%) oraz emeryci (9%).

Wykres 6. Podział turystów według wieku (2007 r.).

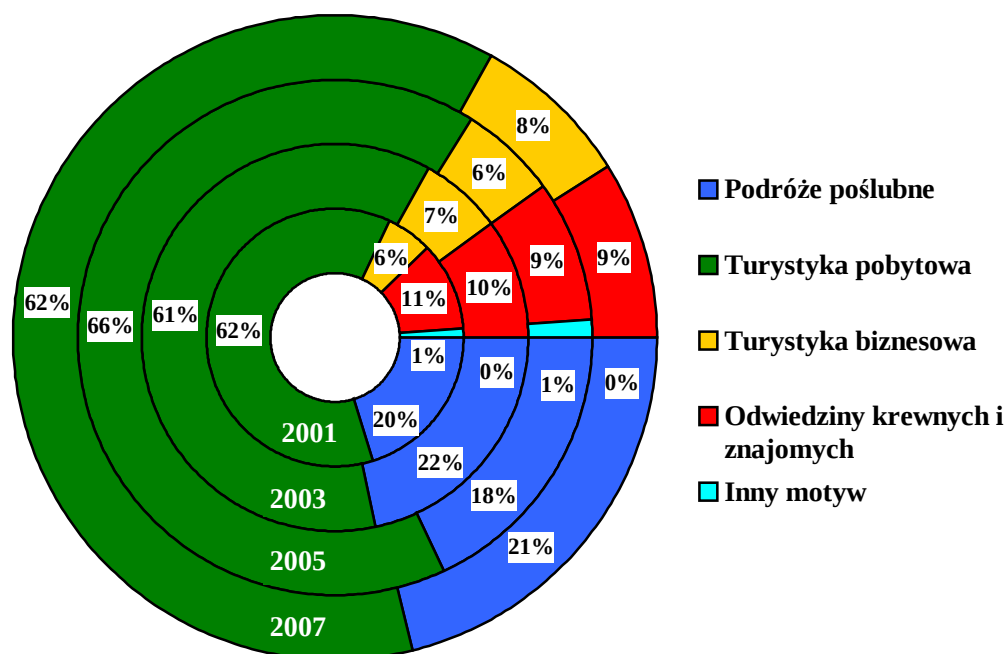

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Podział na kategorie społeczno-zawodowe ukazuje ważny udział kadry wyższej i osób wykonujących wolny zawód, którzy reprezentowali 25% wszystkich turystów odwiedzających Polinezję. Odsetek ten wynika ze zniechęcającego dla innych grup społecznych namnożenia hoteli „luksusowych” oraz wysokich cen. Na drugim i trzecim miejscu plasują się urzędnicy oraz osoby „bez zawodu”¹. Znaczne oddalenie Polinezji oraz jej reputacja bycia destynacją drogą sprawiły, że jest ona tradycyjnie mało uczęszczana przez rolników i robotników.

Turyści wymieniają cztery główne motywy przyjazdu do Polinezji: wakacje, podróż poślubna, odwiedziny u krewnych i znajomych oraz podróż w celach biznesowych.

Wykres 7. Podział turystów według głównego motywu przyjazdu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

Urlopowicze stanowili w 2007 roku więcej niż 60% wszystkich turystów w Polinezji. Ich liczba wzrosła na dodatek o ponad 20% w latach 2001 – 2007. Ten motyw przyjazdu jest szczególnie częsty u Europejczyków, Amerykanów oraz mieszkańców regionu Oceanu Spokojnego.

¹ Ta kategoria skupia głównie gospodynie domowe, ale również tych emerytów, którzy się deklarują bez zawodu.

Na drugim miejscu plasują się podróże poślubne. Polinezja Francuska zajmuje pozycję uprzywilejowaną dla tego typu podróży. W roku 2007 co piąty turysta przybył tutaj by spędzić swój miesiąc miodowy. Najliczniejsi są Amerykanie, a największą dynamikę wzrostu dla tego typu przyjazdów wykazują Japończycy.

Odwiedziny rodziny i przyjaciół z 9% w 2007 znajdują się na trzeciej pozycji. Ich słaby udział tłumaczy fakt, iż większość turystów jako główny powód swego przyjazdu podaje chęć poznania Polinezji i spędzenia urlopu, nawet jeśli zamierzają spędzić go zatrzymując się u krewnych i znajomych. Warto podkreślić, że średnia długość pobytu tej kategorii turystów jest znacznie dłuższa niż u przeciętnego turysty.

W końcu turystyka biznesowa z 8% odwiedzających międzynarodowych w 2007 roku sytuuje się na ostatnim miejscu. Chodzi tutaj w przeważającej liczbie przypadków o Francuzów, Amerykanów oraz mieszkańców południowego Pacyfiku.

3.4 WYDATKI TURYSTÓW

Turystyka międzynarodowa stanowi podstawowe źródło dochodów Polinezji Francuskiej. Według ISPF¹ przyniosła ona w roku 2007 ponad 392 mln € dochodu, czyli trzy razy większą kwotę niż eksport produktów lokalnych. Średnie wydatki jednego turysty kształtowały się w tym czasie na wysokości ok. 1800€.

Między 1997 i 2007 rokiem, wydatki turystów międzynarodowych wzrosły o 20,12%. Kwota ta odpowiada wyłącznie wydatkom lokalnym (nocleg, restauracje, zakupy, transport lokalny itd.) i nie bierze pod uwagę wydatków poza terytorium Polinezji (np. zakupu biletów lotniczych). Dlatego może być ona utożsamiana z obrotem przedsiębiorstw polinezyjskich sektora turystycznego

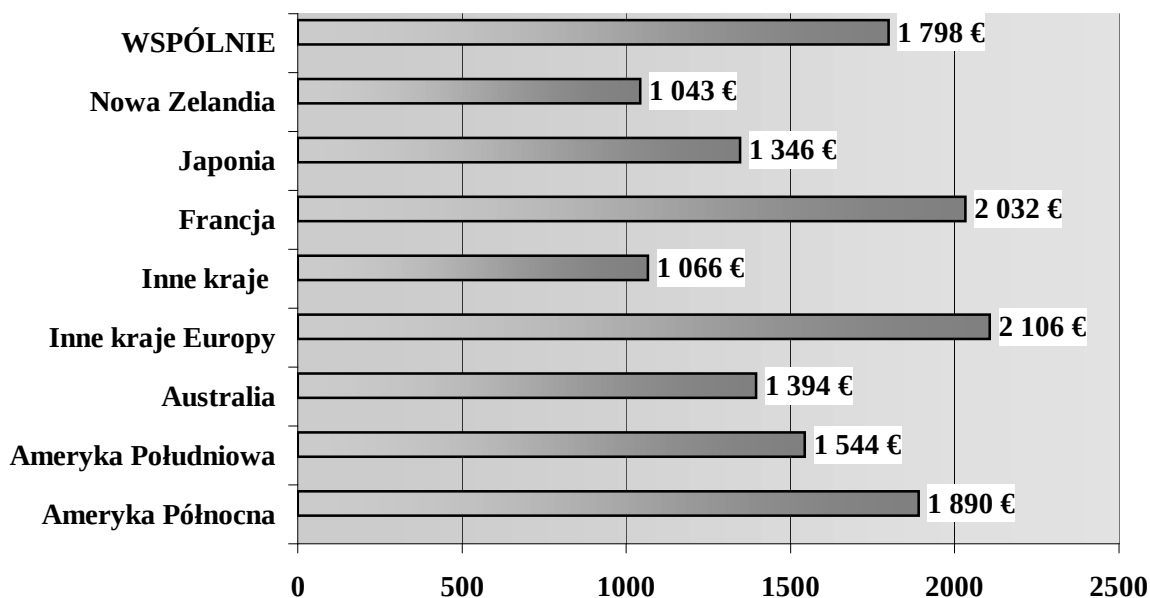
3.4.1 Wydatki turystów według ich miejsca zamieszkania

Rynek europejski jest najbardziej dochodowym rynkiem Polinezji Francuskiej. Europejczycy wydali w roku 2007 ponad 176 mln €, z czego tylko sami Francuzi ponad 87 mln €. Ci ostatni wydają najwięcej na restauracje i transport lokalny, podczas gdy pozostali Europejczycy poświęcają największą część swojego budżetu na nocleg. Tymczasem biorąc pod uwagę średnią długość pobytu obywateli francuskich w Polinezji, ich dzienne wydatki kształtują

¹ Institut de la Statistique de la Polynésie Française

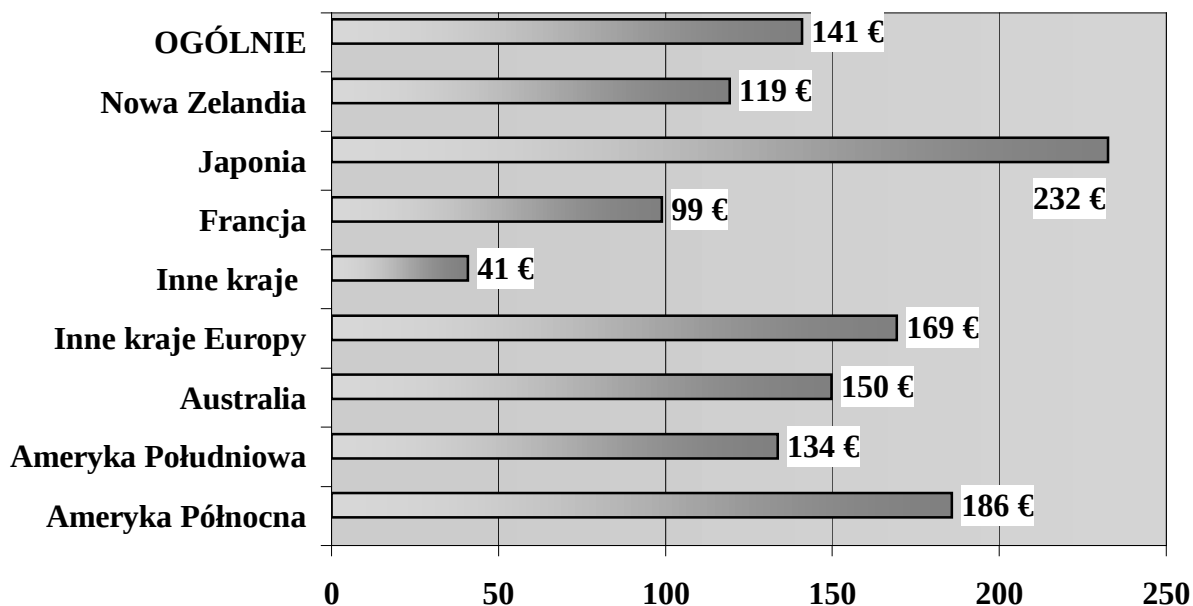
się na niższym poziomie (98,87€ w 2007 r.) niż ogólne dzienne wydatki wszystkich turystów (140, 87€ w 2007 r.).

Wykres 8. Średnie wydatki turystów wg ich miejsca zamieszkania (2007).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

Wykres 9. Średnie dzienne wydatki turystów wg ich miejsca zamieszkania (2007).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

Rynek amerykański, największy rynek pod względem liczby przyjazdów nieprzerwanie od 1999 roku, jest zaraz za rynkiem europejskim najważniejszym źródłem dochodów turystyki polinezyjskiej. W 2007 roku Amerykanie wydali ponad 137 mln €, co daje 35% wszystkich wydatków turystycznych. Są oni głównym konsumentem rejsów wycieczkowych po wodach Polinezji. Biorąc pod uwagę średni dzienny wydatek, plasują się oni na drugim miejscu, zaraz za Japończykami.

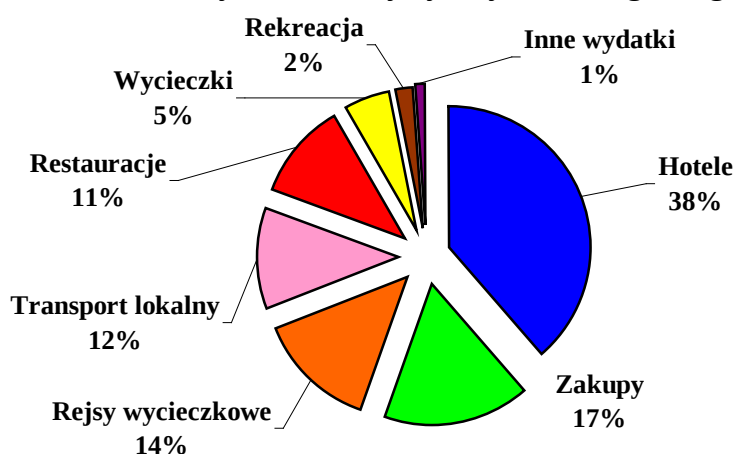
Japończycy wykazują najwyższy poziom dziennych wydatków wśród wszystkich rynków wynoszący 232€/dzień. Jednak zważywszy na bardzo krótki średni czas pobytu, Japonia znajduje się na ostatnich miejscach w rankingu wydatków całkowitych w czasie pobytu. W roku 2007 stanowił on zaledwie 8% wszystkich wydatków (ok. 31 mln €). Najwięcej środków przeznaczają na nocleg (głównie w hotelach „grand luxe”) i na restauracje, natomiast w małym stopniu korzystają z rejsów wycieczkowych.

Ameryka Południowa odnotowała w 2007 roku wydatki w wysokości ponad 13 mln €. Są to w głównej mierze wydatki związane z podróżami biznesowymi, mianowicie w celu zakupu czarnych pereł.

3.4.2 Wydatki turystów według kategorii i motywu podróży

Hotelarstwo jest bezapelacyjnie największym beneficjentem działalności turystycznej w Polinezji Francuskiej. Sektor hotelarski w roku 2007 zliczył 38% całkowitych wydatków turystycznych, czyli 151 mln €. Taka przewaga wyjaśnia się poprzez fakt, iż rynek polinezyjski jest zorientowany na klientów zamożnych. Baza noclegowa składa się w dużej mierze z hoteli o wysokiej klasie, gdzie ceny noclegów są adekwatne do oferowanych standardów.

Wykres 10. Podział wydatków turystycznych według kategorii (2007 r.).

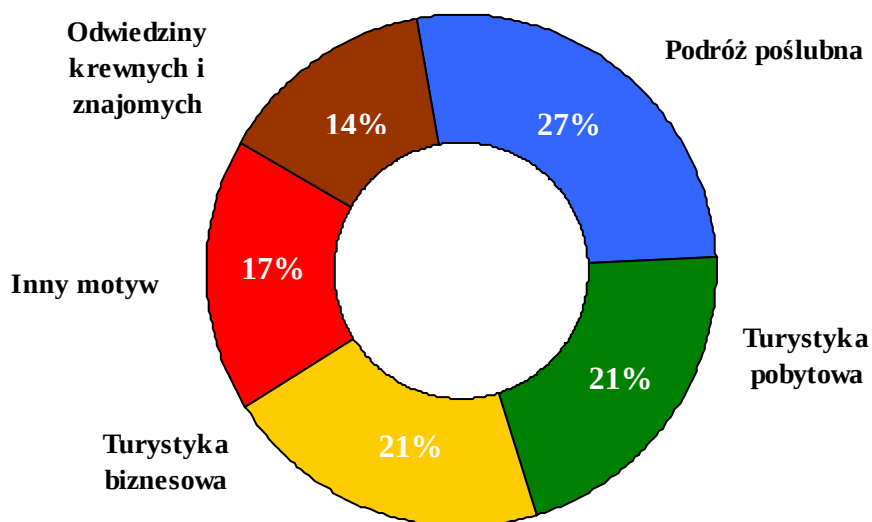

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Wydatki na zakupy (których główną częścią jest sprzedaż pereł) zajmują drugie miejsce z 17% udziałem w wydatkach całkowitych w 2007 roku. Po nich następują wydatki na wycieczki rejsowe (14% i 57 mln €) i wydatki na transport lokalny.

W zależności od głównego motywu podróży, wydatki turystów znacznie się różnią.

Wykres 11. Podział wydatków turystycznych według motywu podróży (2007 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

W 2007 roku podróże poślubne skumulowały największą część wydatków turystycznych (27% i 105 mln €). Nowożeńcy stanowili 21% wszystkich odwiedzających zagranicznych w Polinezji Francuskiej (w 2005 roku 18%), a ich budżet w 60% składał się z wydatków na nocleg (w tym rejsy morskie).

Pomimo faktu, iż turystykę pobytową uprawiało 60% turystów, wydatki ich stanowiły zaledwie 21% (82 mln €) wszystkich wydatków. Prawie 60% środków pieniężnych przeznaczali oni na nocleg.

Reprezentująca tylko 8% turystów kategoria osób podróżujących do Polinezji w celach biznesowych wygenerowała wydatki w postaci 21%. Ta grupa osób charakteryzuje się niską konsumpcją usług rozrywkowych i a za to ponad przeciętną usług restauracyjnych.

3.5 Baza hotelowa

Sektor hotelarski w Polinezji Francuskiej dzieli się na dwie wyraźne grupy: na tzw. „*petite hôtellerie*” (pensjonaty rodzinne, pokoje gościnne, itp.), która opiera się w 40% na klienteli lokalnej oraz na „*hôtellerie classée*” (czyli hotele zaszeregowane do wysokiej kategorii), które najczęściej są zarządzane przez międzynarodowe łańcuchy hotelarskie i których oferta skierowana jest do klienteli zagranicznej. Do wielkich grup hotelowych posiadających swoje hotele w Polinezji Francuskiej należą: *Starwood* (Sheraton, Le Méridien, Saint Regis), *Accor* (Sofitel, Novotel, Sofitel, Novotel), *InterContinental* (Radisson, Plaza Tahiti), *Radisson* (Radisson, Plaza Tahiti). Występują też tu sieci lokalne, np. South Pacific Management (Perl Resorts) czy Maitai (Bora Bora, Fakarava).

Rys. 9. Hotel Perl Resort
Źródło: www.tahiti-tourisme.pf

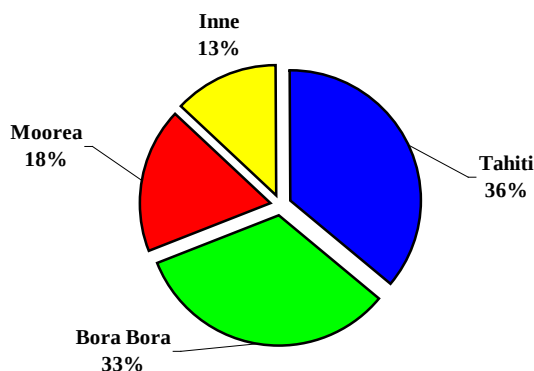
Działalność hotelarska szczególnie ucierpiała na zmniejszeniu się liczby przyjazdów turystów amerykańskich. Ilustruje to wyraźny spadek współczynnika zajętości pokoi hotelowych (o 6,4%).

Tabela 4. Wskaźnik zajętości miejsc noclegowych w hotelach (2007).

	2003	2004	2005	2006	2007	▲ 2007/2006
Bora Bora	60,8%	57,5%	59,3%	66,0%	57,1%	- 8,9%
Tahiti	64,4%	69,9%	64,7%	63,1%	59,5%	- 3,6%
Moorea	55,2%	63,2%	66,7%	79,5%	68,4%	- 11,1%
Wszystkie hotele	58,5%	62,8%	62,5%	66,4%	60,0%	- 6,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Wykres 12. Rozłożenie geograficzne hoteli (2007)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Tetiaroa, atol należący do Marlona Brando, w najbliższej przyszłości stanie się miejscem ulokowania luksusowego ekohotelu noszącego nazwę „The Brando”. Będzie się on składał z trzydziestu willi, wszystkie o standardzie pięciogwiazdkowego hotelu. Otaczać go będzie rezerwat przyrody.

3.6 PODAŻ USŁUG TURYSTYCZNYCH

Często zarzuca się Polinezji Francuskiej brak rozbudowanego zaplecza zajęć rekreacyjno-rozrywkowych. Jest to jeden z powodów, dla których próbują wzbogacić swoją ofertę poprzez tworzenie „przestrzeni zdrowia” (spa, centra powrotu do formy, itp.).

Władze publiczne skupiają się na rozwijaniu turystyki kulturowej. Przedsięwzięto m.in. zakrojoną na szeroką skalę akcję odnowy zabytków, takich jak stanowisko widokowe na przylądku Wenus czy muzeum Gauguina na Tahiti. Potrzeba zróżnicowania swej oferty jest nagląca oraz potencjał Polinezji Francuskiej (zarówno morski jak i lądowy) jest ogromny.

Tabela 5. Świadczeniodawcy usług turystycznych.

	I. Liczba firm					% całości
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
II. Aktywności wodne	179	179	187	205	217	66%
Kluby nurkowania	41	41	41	40	42	13%
Wypożyczalnie łodzi	44	36	52	77	82	25%
Odkrywanie środowiska wodnego	47	62	59	57	58	18%
Centra sportów wodnych	17	13	14	15	17	5%
Wędkarstwo	20	17	12	10	9	3%
Sporty ekstremalne (surfing, flysurfing, jet...)	10	10	9	6	9	3%
Aktywności lądowe	126	111	122	113	111	34%
Wycieczki jeepem	61	62	59	59	59	18%
Wycieczki konne, wypad	22	16	15	11	12	4%
Golf	2	2	4	4	4	1%
Wycieczki piesze	15	19	31	31	28	9%
Wycieczki ekoturystyczne	13	5	6	-	6	-
Różne	10	7	7	8	2	1%
Aktywności powietrzne	bd	bd	bd	6	10	3%

Przeloty samolotem lub helikopterem	bd	bd	bd	4	8	-
Skoki ze spadochronem	bd	bd	bd	2	2	-
Razem	305	290	309	324	328	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Główną aktywnością wodną jest nurkowanie, które w roku 2007 przyciągnęło do 42 klubów we wszystkich archipelagach 26 756 amatorów tego sportu. Innymi rozrywkami cieszącymi się niesłabnącą popularnością są: obserwacja zwierząt morskich na statkach ze szklaną podłogą, karmienie rekinów¹, połów ryb (sportowy i na wędkę) czy sporty wodne (surfing, windsurfing, kitesurfing, itp.).

Jeśli chodzi o zajęcia lądowe to moda na ekoturystykę powoduje zwiększenie liczby chętnych na piesze wędrówki (mimo niewystarczającego rozbudowania oznakowanych szlaków i schronisk górskich). Wycieczki konne, na jeepach czy helikopterem też cieszą się zainteresowaniem turystów. Oferta dla golfistów zaczyna nabierać coraz wyraźniejszych kształtów.

¹ Jest ono od 2006 roku zabronione w lagunach przybrzeżnych.

ROZDZIAŁ IV: Rynek emisji turystycznej

4.1 RUCH WYJAZDOWY W POLINEZJI FRANCUSKIEJ

W roku 2008 zanotowano 88 406 wyjazdów mieszkańców Polinezji Francuskiej za granicę. Stopa wyjazdów turystycznych (stosunek osób, które wyjechały co najmniej jeden raz do całej populacji danego kraju) wyniosła tym samym 30,8%.

Tabela 6. Regiony odwiedzone przez Polinezyjczyków w 2008 roku.¹

Region odwiedzony	Liczba osób
Afryka	58
Ameryka Północna i Francja	3 057
Ameryka Północna	23 815
Ameryka Południowa i Centralna	1 044
Azja	3 229
Europa (oprócz Francji)	1 409
Francja	24 626
Pacyfik	28 279
Pacyfik i Ameryka Północna	729
Pacyfik i Ameryka Południowa	206
Pacyfik i Azja	86
Pacyfik i Francja	310
Bliski i Środkowy Wschód	17
Inne regiony	1599
RAZEM	88 406

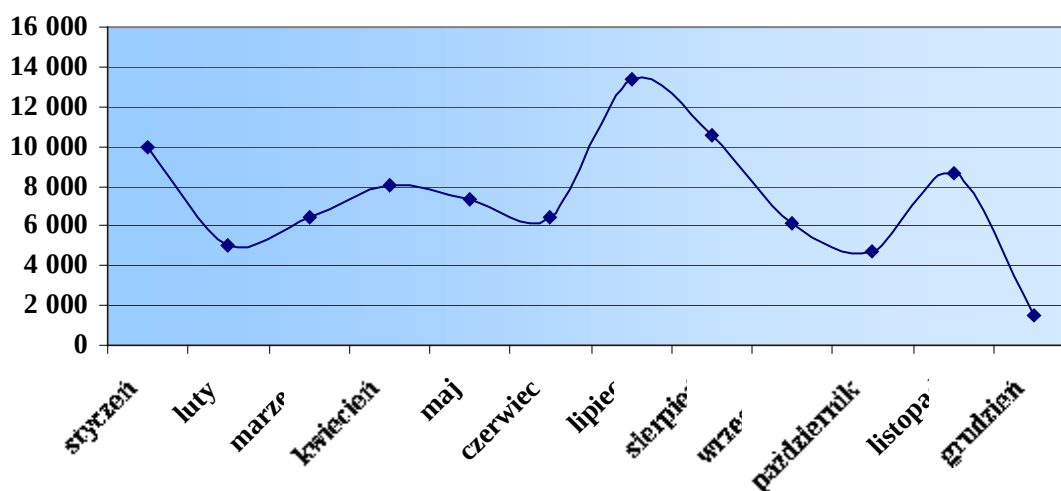
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Najwięcej osób udało się do pozostałych państw subregionu Pacyfiku (stanowili oni prawie 32% wszystkich wyjeżdżających). Następnie plasują się Francja oraz Ameryka Północna (odpowiednio 28% i 27% wyjazdów zagranicznych). Pozostałe regiony pod względem liczby wyjeżdżających znajdują się daleko w tyle.

Rozkład wyjazdów w ciągu roku pokazuje, iż największa liczba osób odbyła podróż w miesiącach lipcu i sierpniu (odpowiednio 13 349 i 10 605), najmniej zaś w grudniu (1 542).

¹ W niektórych pozycjach znajdują się dwie nazwy regionu, gdyż odnotowano wyjazd osoby udającej się do wielu miejsc jednocześnie.

Na taki stan rzeczy może wpływać fakt, iż na półkuli południowej pory roku występują odwrotnie niż ma to miejsce na półkuli północnej (zima przypada na miesiące lipiec i sierpień).

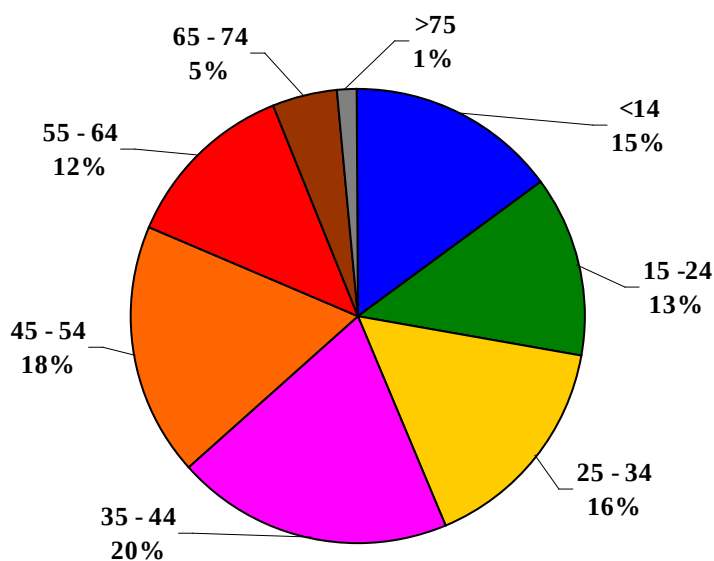

Wykres 13. Miesięczny rozkład liczby wyjazdów (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

4.2 TYPOLOGIA WYJEŹDŻAJĄCYCH

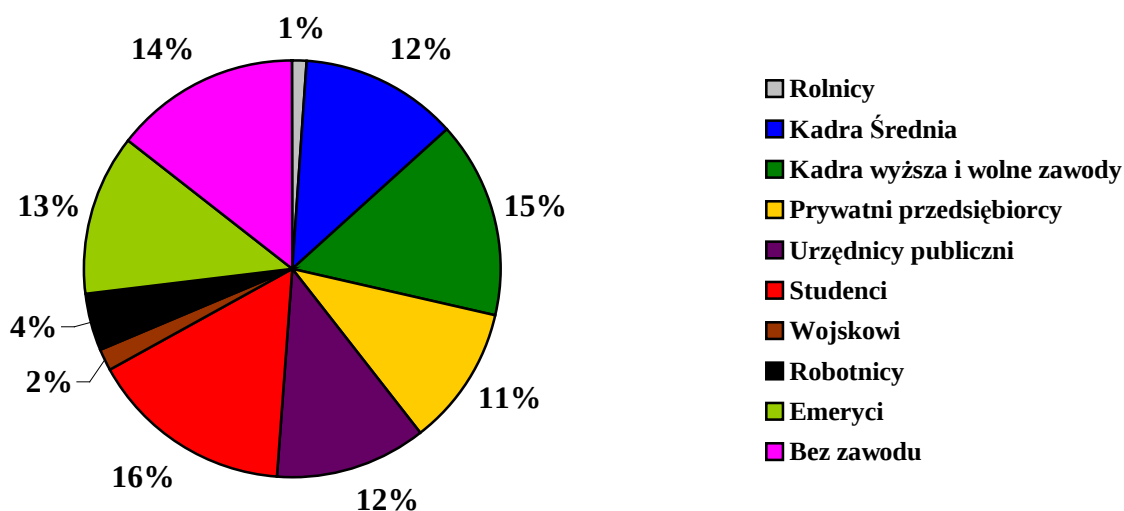
W roku 2008 najczęściej za granicę podróżowały statystycznie osoby w wieku od 35 do 34 lat (20%). Na drugim miejscu znajdował się przedział osób w wieku 45 – 54 lat (18%). najmniej liczniejszą grupę stanowili emeryci (6%).

Wykres 14. Podział wyjeżdżających według wieku (2008 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

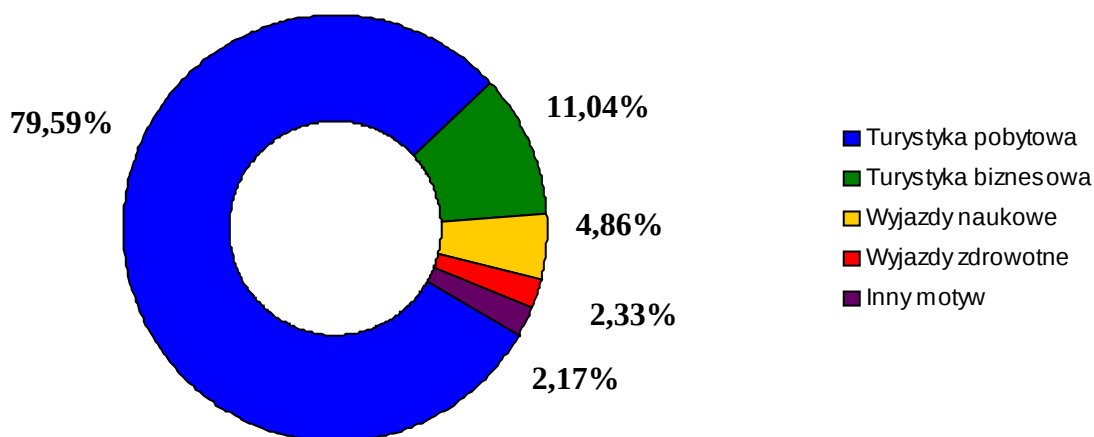
Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-zawodową podróżnych to można stwierdzić, że poza granice Polineezji Francuskiej w roku 2008 najczęściej wyjechało studentów (13 898), następnie kierowników wyższego szczebla (13 509) oraz na trzecim miejscu osoby bez zawodu¹.

Wykres 15. Podział wyjeżdżających według kategorii społeczno-zawodowej (2008).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Jeżeli przyjrzymy się motywom wyjazdów Polinezyjczyków za zdecydowanie dominujący uznana zostanie turystyka pobytowa (prawie 80% osób wyjeżdżających, czyli 70 366). Plasująca się na drugim miejscu turystyka biznesowa stanowi zaledwie 11% wyjazdów.

Wykres 16. Podział wyjeżdżających według głównego motywu wyjazdu (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

¹ Ta kategoria skupia głównie gospodynie domowe, ale również tych emerytów, którzy się deklarują bez zawodu.

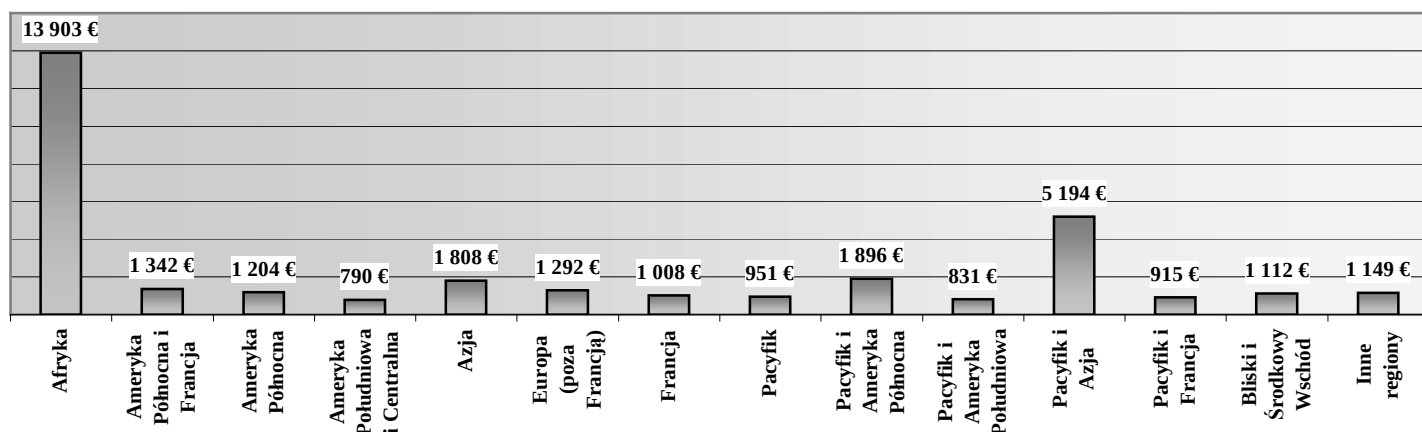
4.3 WYDATKI WYJEŹDŻAJĄCYCH

W roku 2008 całkowite wydatki turystyczne mieszkańców Polinezji Francuskiej wyniosły 98 mln € i były wyższe o 5% od tych zanotowanych w roku 2007. Wydatki turystyczne na jednego mieszkańca wyniosły 342 €, zaś średnie wydatki turystyczne ponoszone przez turystę kształtowały się na poziomie 1 110 €.

Tabela 7. Całkowite wydatki według odwiedzonego regionu (2008 r.).

Miejsca odwiedzane	Wydatki (w euro)
Afryka	806 381
Ameryka Północna i Francja	4 102 984
Ameryka Północna	28 683 396
Ameryka Południowa i Centralna	824 824
Azja	5 838 652
Europa (oprócz Francji)	2 045 173
Francja	24 830 399
Pacyfik	26 899 019
Pacyfik i Ameryka Północna	1 381 953
Pacyfik i Ameryka Południowa	171 086
Pacyfik i Azja	446 706
Pacyfik i Francja	283 804
Bliski i Środkowy Wschód	18 898
Inne regiony	1 836 655
RAZEM	98 169 929

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

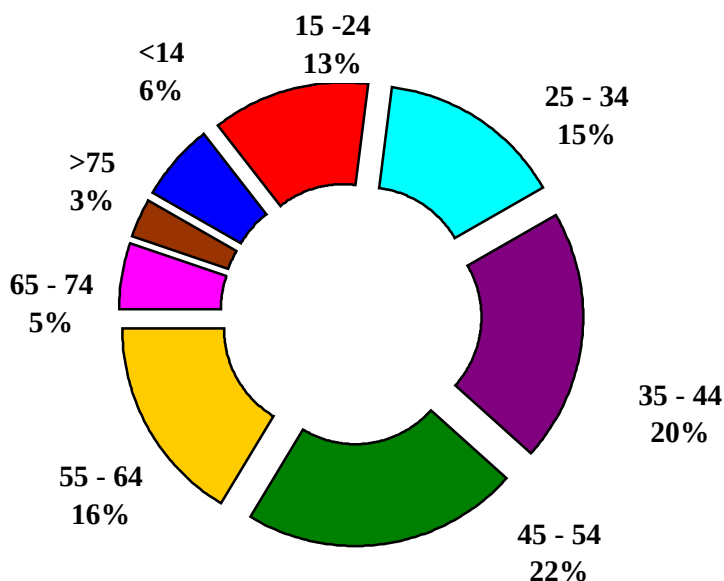

Wykres 17. Średnie wydatki turystyczne według odwiedzanego regionu (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

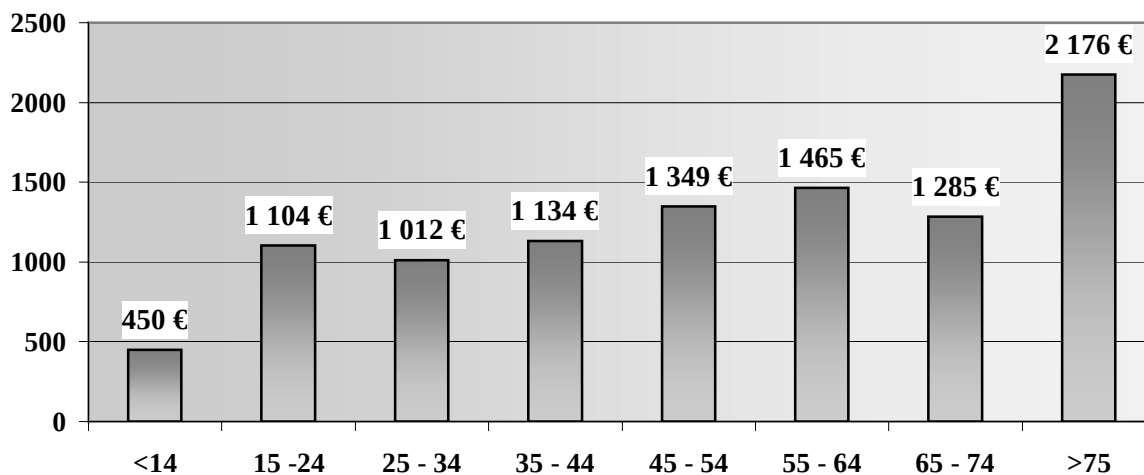
Pomimo, że do Afryki wyjechało zaledwie 58 mieszkańców Polinezji Francuskiej to średnie wydatki turystyczne właśnie tam były największe (ponad dziesięciokrotnie większe niż średnia ogólna). Jest to spowodowane faktem, iż do regionu afrykańskiego wybierają się zamożni Polinezyjczycy by tam uczestniczyć w obcować z dzikimi zwierzętami (safari, polowania, itd.).

Znacznie wyższe od przeciętnych wydatki turystyczne występują w czasie podróży do regionu Pacyfiku i Azji. Wiąże się to z turystyką biznesową (m.in. handel czarnymi perłami).

Wykres 18. Podział wydatków turystycznych według wieku podróżnych (2008 r.)

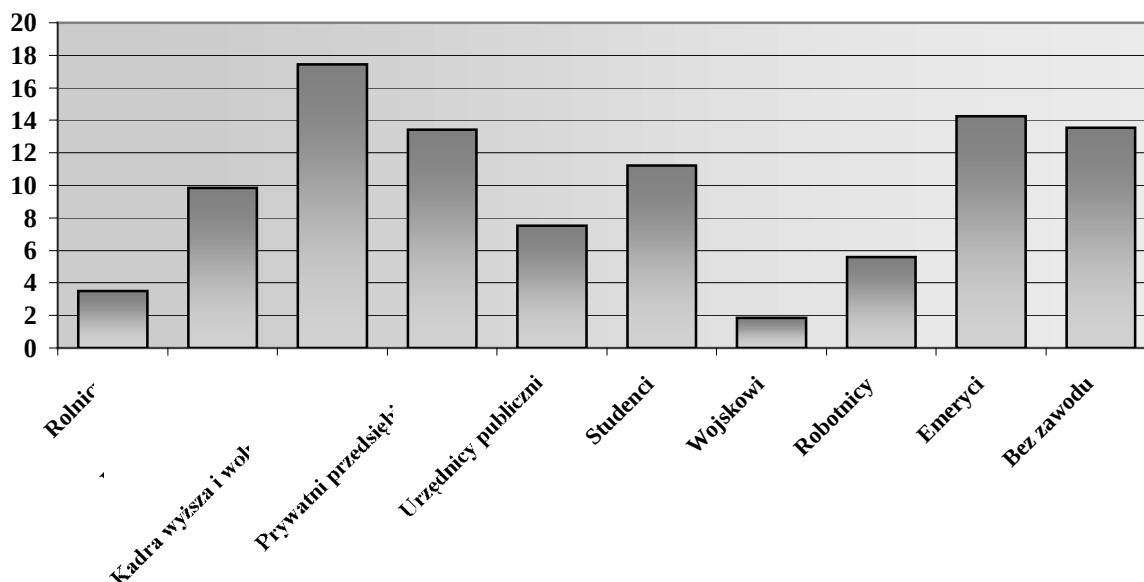
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Wykres 19. Średnie wydatki turystyczne według wieku podróżnych (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

W całkowitych wydatkach największy udział posiada grupa osób w wieku 45 – 54 lat (ponad 21 mln €), to jednak w przeliczeniu na średnie wydatki osobami najczęściej wydającymi okazują być emeryci po 75 roku życia (2 176 €/osoba). Najmniej wydają osoby nie mające 14 lat (450 €).

Wykres 20. Wydatki turystyczne według kategorii społeczno-zawodowej (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

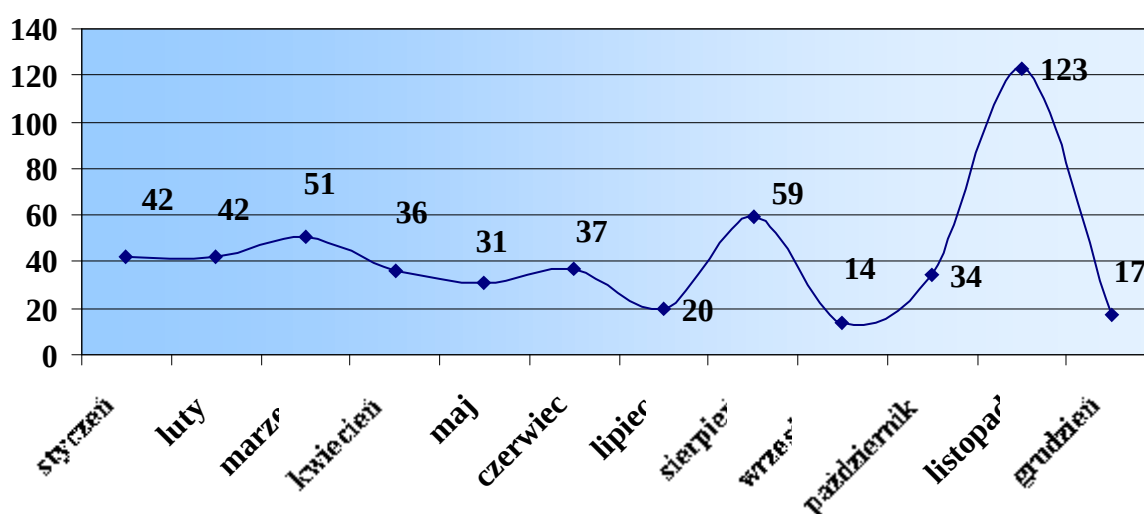

Wykres 21. Podział wydatków turystycznych według motywu wyjazdu (2008 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pl

ROZDZIAŁ V: Znaczenie rynku turystycznego Polinezji Francuskiej dla Polski

W roku 2008 do Polinezji Francuskiej przyleciało 506 Polaków (co stanowiło 0,3 % wszystkich turystów ją odwiedzających). Ten słaby wynik jest spowodowany wieloma czynnikami, m.in. znacznym oddaleniem naszego kraju od Polinezji, wysokimi poziomami cen, drogimi biletami lotniczymi.

Wykres 22. Miesięczny rozkład przyjazdów Polaków do Polinezji Francuskiej (2008 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.ispf.pf

Najwięcej naszych rodaków zdecydowało się na wyjazd do Polinezji w listopadzie. Wynika to z chęci ucieczki przed jesienną niepogodą panującą w tym czasie w Polsce.

Jeśli chodzi o przyjazdy Polinezyjczyków do Polski, to sytuacja jest jeszcze gorsza. Otóż w roku 2008 Polskę odwiedziło **6 osób** pochodzących z Polinezji Francuskiej (dwie w maju oraz październiku, a także po jednej w czerwcu i lipcu)¹. Z tych danych jasno wynika, że rynek turystyczny Polinezji Francuskiej ma znikomy (lub żaden) wpływ na rynek Polski.

Nie można też przeprowadzić symulacji zachowań turysty Polinezyjskiego z powodu braku odpowiednich danych (Polinezyjczyk nie jest podobny do turysty z głównych krajów zamorskich, czyli Amerykanina, Japończyka, Australijczyka itp.). Takie badania nie byłyby obiektywne.

¹ www.ispf.pf

ROZDZIAŁ VI: Zakończenie

Turystyka w Polinezji Francuskiej zajmuje ważne i uprzywilejowane miejsce. Jest głównym źródłem dochodów, jej znaczenie stale rośnie. Jednak w dalszym ciągu jej wzrost jest ograniczany przez wiele niekorzystnych zjawisk, które powinny być przezwyciężone. Potencjał sektora turystycznego w Polinezji w dalszym ciągu nie jest w pełni wykorzystany (szczególnie widać to przy porównaniu udziału turystyki w Polinezji w kształtowaniu przychodów państwa z innymi, konkurencyjnymi państwami południowego Pacyfiku, jak np. Guam czy Fidżi). Turystyka polinezyjska jest narażona na zmiany koniunkturalne na świecie.

Rynek turystyczny Polinezji nastawiony jest na recepcję turystów zamożnych (tylko takich stać na udanie się do Polinezji). W celu przezwyciężenia stagnacji zauważalnej w ostatnich latach należy przedsięwziąć akcję rozbudowy oferty turystycznej i skierować plan marketingowy do nowego segmentu rynku turystycznego.

Związki, a za tym idzie znaczenie rynków polskiego i polinezyjskiego są bardzo luźne. Trudno powiedzieć o jakimkolwiek wpływie Polinezji Francuskiej na rynek polski. W przyszłości, wraz z wzrostem zamożności społeczeństwa polskiego ruch turystyczny między nami być może się ożywi.

Bibliografia:

- ❖ GIE Tahiti tourisme: www.tahiti-tourisme.pf
- ❖ Institut de la Statistique de la Polynésie française (ISPF): www.ispf.pf
- ❖ Z. Kruczek, „Kraje pozaeuropejskie: zarys geografii turystycznej“, Proksenia, Kraków 2005
- ❖ „La Polynésie française 2007“, Institut d’émission d’outre-mer, www.ioem.fr, 2008
- ❖ „Le tourisme en Polynesie française de 1996 à 2003“, Institut d’émission d’outre-mer, www.ioem.fr, 2004
- ❖ „Les déterminants économiques du tourisme en Polynésie française“, Institut d’émission d’outre-mer, www.ioem.fr, 2008
- ❖ W.Maik, „Australia, Oceania, Antarktyda“, Wyd. Kurpisz, Poznań 1998
- ❖ J. Warszńska, „Geografia turystyczna świata, część2.“, PWN, Warszawa 2001
- ❖ www.tourisme.gouv.fr
- ❖ www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/goes/fp.html
- ❖ www.outre-mer.gouv.fr
- ❖ www.polynesie-paris.com
- ❖ www.oceania.stosunki.pl
- ❖ www.unwto.com

Spis rysunków:

Rys. 1 Polinezja Francuska.....	5
Rys. 2 Banknot 500 frankowy CFP.....	8
Rys. 3 Flaga Polinezji Francuskiej.....	9
Rys. 4 Bora Bora – typ wyspy wysokiej.....	10
Rys. 5 Atol Ahe.....	11
Rys. 6 Tahiti.....	13
Rys. 7 Bora Bora.....	14
Rys. 8 Moorea.....	14
Rys. 9. Hotel Perl Resort.....	27

Spis tabel:

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców Polinezji Francuskiej (w 2007 roku).....	8
Tabela 2. Liczba przyjazdów do Polinezji Francuskiej w latach 2001 – 2007 (wg miejsca zamieszkania turystów).....	18
Tabela 3. Wyspy najczęściej odwiedzane przez turystów w 2007 roku.....	20
Tabela 4. Wskaźnik zajętości miejsc noclegowych w hotelach (2007).....	27
Tabela 5. Świadczeniodawcy usług turystycznych.....	28
Tabela 6. Regiony odwiedzone przez Polinezyjczyków w 2008 roku.....	30
Tabela 7. Całkowite wydatki według odwiedzonego regionu (2008 r.).....	33

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba turystów międzynarodowych w Polinezji Francuskiej.....	16
Wykres 2. Indeks liczby turystów w Polinezji Francuskiej i na świecie (baza 100 w 2000 r.).....	16
Wykres 3. Waga relatywna rynków emisyjnych turystyki polinezyjskiej (2007 r.).....	17
Wykres 4. Główne rynki turystyczne Polinezji Francuskiej (2007 r.).....	19
Wykres 5. Zmiana liczby noclegów (w tys.) i średniej długości pobytu.....	20
Wykres 6. Podział turystów według wieku (2007 r.).....	21
Wykres 7. Podział turystów według głównego motywu przyjazdu.....	22
Wykres 8. Średnie wydatki turystów wg ich miejsca zamieszkania (2007).....	24
Wykres 9. Średnie dzienne wydatki turystów wg ich miejsca zamieszkania (2007).....	24
Wykres 10. Podział wydatków turystycznych według kategorii (2007 r.).....	25
Wykres 11. Podział wydatków turystycznych według motywu podróży (2007 r.).....	26
Wykres 12. Rozłożenie geograficzne hoteli (2007).....	27
Wykres 13. Miesięczny rozkład liczby wyjazdów (2008 r.).....	31
Wykres 14. Podział wyjeżdżających według wieku (2008 r.).....	31
Wykres 15. Podział wyjeżdżających według kategorii społeczno-zawodowej (2008).....	32
Wykres 16. Podział wyjeżdżających według głównego motywu wyjazdu (2008 r.).....	32
Wykres 17. Średnie wydatki turystyczne według odwiedzanego regionu (2008 r.).....	33
Wykres 18. Podział wydatków turystycznych według wieku podróżnych (2008 r.).....	34
Wykres 19. Średnie wydatki turystyczne według wieku podróżnych (2008 r.).....	34
Wykres 20. Wydatki turystyczne według kategorii społeczno-zawodowej (2008 r.).....	35

Wykres 21. Podział wydatków turystycznych według motywu wyjazdu (2008 r.).....	35
Wykres 22. Miesięczny rozkład przyjazdów Polaków do Polinezji Francuskiej (2008 r.)....	36

Informacja:

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczych praw autorskich.

Załącznik nr 1

Konkurencyjne destynacje dla rynku polinezyjskiego na rynku polskim.

	Wyspa Maurice	Gwadelupa	Maledywy	Nowa Kaledonia	Seszele
Geografia	Ocean Indyjski Samotna wyspa „wysoka” z laguną 2040 km ²	Ocean Atlantycki 2 duże wyspy 1710 km ²	Ocean Indyjski Archipelag 26 wysp 300 km ² lądu	Ocean Spokojny 1 duża wyspa 18 572 km ²	Ocean Indyjski Archipelag 115 wysp 442 km ² lądu
Klimat	Tropikalny z chłodzącymi wiatrami 22 do 30°C	Tropikalny z chłodzącymi wiatrami 27 do 32°C	Tropikalny wilgotny 25 do 28°C	Tropikalny z chłodzącymi wiatrami	Tropikalny wilgotny 28 do 32°C
Formalności dla Polaka	Ważny paszport	Dowód osobisty	Ważny paszport z biletem powrotnym Ecotaxe	Dowód osobisty	Ważny paszport do 6 miesięcy po dacie wyjazdu
Różnica czasowa	+2/3h	-5/6h	+3/4h	+9/10h	+2/3h
Czas lotu z wylotem w Paryżu	12h	8h45	16h	23h50	10h30
Połączenia lotnicze z wylotem w Paryżu	Emiratem, Air Mauritius I Air France 11 do 15 lotów/tydzień	Air France 13 lotów / tydzień	Emiratem, Sri Lankans Airlines, Qatar Airways, Singapore Airlines	Air France 8 lotów/tydzień	Air Seychelles I Air France 4 do 5 lotów / tydzień